Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

►**B**

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 753/2004

z dnia 22 kwietnia 2004 r.

wdrażające decyzję nr 1608/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do statystyk z zakresu nauki i techniki

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(Dz.U. L 118 z 23.4.2004, str. 23)

zmienione przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
►**M1**	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 973/2007 z dnia 20 sierpnia 2007 r.	L 216	10	21.8.2007

▼B

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 753/2004

z dnia 22 kwietnia 2004 r.

wdrażające decyzję nr 1608/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do statystyk z zakresu nauki i techniki

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję nr 1608/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie sporządzania i rozwoju statystyk Wspólnoty z zakresu nauki i techniki [1], w szczególności jej art. 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Konieczne jest podjęcie środków zmierzających do wdrożenia indywidualnych działań statystycznych, jak ustalono w art. 2 decyzji nr 1608/2003/WE; działania te są niezbędne w celu stworzenia wspólnotowych statystyk dotyczących nauki, techniki i innowacji.

(2) Wspólnotowy program statystyczny ustanawia ramy dla sporządzania wszystkich statystyk wspólnotowych, a decyzja nr 2367/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wspólnotowego programu statystycznego na lata 2003–2007 [2] wyraźnie ustaliła program prac nad stworzeniem i doskonaleniem statystyk dotyczących nauki i techniki na lata 2003–2007.

(3) Konieczne jest zapewnienie spójności statystyk Wspólnoty odnoszących się do nauki i technili z innymi międzynarodowymi standardami, która pociąga za sobą wzięcie pod uwagę prac przeprowadzonych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz inne organizacje międzynarodowe.

(4) Wdrażając decyzję nr 1608/2003/WE, należy mieć na względzie ramy ustanowione przez rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 z dnia 17 lutego 1997 r. w sprawie statystyk Wspólnoty [3], ustanawiając przepisy obejmujące dostęp do źródeł administracyjnych i poufność informacji statystycznych.

(5) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Programu Statystycznego,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Niniejsze rozporządzenie wymienia środki wdrażające decyzję nr 1608/2003/WE w odniesieniu do wspólnotowych statystyk dotyczących nauki i techniki.

Artykuł 2

1. Niniejsze rozporządzenie obejmuje następujące dziedziny:

a) statystyki dotyczące badań i rozwoju;

---

[1] Dz.U. L 230 z 16.9.2003, str. 1.
[2] Dz.U. L 358 z 31.12.2002, str. 1.
[3] Dz.U. L 52 z 22.2.1997, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

▼B

b) statystyki dotyczące środków asygnowanych przez rząd na działalność badawczo – rozwojową (GBAORD);

c) statystyki dotyczące zasobów ludzkich dla nauki i techniki, włączając w to statystyki odnośnie do płci i mobilności (HRST), statystyki dotyczące patentów, statystyki dotyczące sektorów przemysłu zaawansowanej technologii oraz usług opartych na wiedzy, a także inne statystyki dotyczące nauki i techniki.

Dla dziedzin przytoczonych w lit. a) i b) wykazy zmiennych statystycznych, objęte działania i sektory, podziału rezultatów, częstotliwość, ostateczne terminy przesyłania danych, pilotażowe badania rozwoju, między innymi, nowych zmiennych i podejmowanych innych szczególnych działań oraz okres przejściowy określone są w sekcjach 1 i 2 Załącznika.

Dla dziedzin przytoczonych w lit. c) uzyskanie niezbędnych danych będzie miało miejsce w większości dzięki istniejącym źródłom statystycznym lub źródłom innych danych, zgodnie z sekcją 3 Załącznika.

2. Na podstawie wniosków w raportach przedstawionych Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 5 decyzji nr 1608/2003/WE, dokona się, gdzie jest to stosowne, przeglądu wykazów zmiennych statystycznych, objętych działań i sektorów, podziałów rezultatów, częstotliwości, ostatecznych terminów przesyłania danych, pilotażowych badań rozwoju i innych cech charakterystycznych ustanowionych w Załączniku do niniejszego rozporządzenia w regularnych odstępach czasu zgodnie z procedurą określoną w art. 4 tej decyzji.

Artykuł 3

Państwa Członkowskie uzyskują niezbędne dane wykorzystując kombinację różnych źródeł, takich jak badania sondażowe, administracyjne źródła danych lub inne źródła danych. W zakresie procedur jakości i oceny statystycznej, inne źródła danych stanowią co najmniej ekwiwalent dla badań sondażowych lub administracyjnych źródeł danych.

Artykuł 4

Dziedziny statystyczne wymienione w Załączniku oparte są na zharmonizowanych koncepcjach i definicjach zawartych w najbardziej aktualnych wersjach podręczników metodologicznych Frascati Manual, Canberra Manual i innych zharmonizowanych standardach.

Państwa Członkowskie stosują te zharmonizowane koncepcje i definicje w celu opracowania statystyk.

Raporty przedstawiane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na podstawie art. 5 decyzji nr 1608/2003/WE stanowią odniesienie do koncepcji i definicji oraz ich zastosowań.

Artykuł 5

Państwa Członkowskie przekazują zmienne wymienione w sekcjach 1 i 2 Załącznika Komisji (Eurostat), przy użyciu standardowego formatu przekazu ustalonego przez Komisję (Eurostat) we współpracy z nimi.

Artykuł 6

Ocenę jakości przeprowadzają Państwa Członkowskie i Komisja (Eurostat).

Państwa Członkowskie przekazują Komisji (Eurostat), na jej wniosek, informacje niezbędne do oceny jakości statystyk ustanowionych w Załączniku, które są konieczne do wypełnienia wymagań raportowych ustanowionych w art. 5 decyzji nr 1608/2003/WE.

▼B

Artykuł 7

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

▼B

ZAŁĄCZNIK

STATYSTYKI DOTYCZĄCE NAUKI I TECHNIKI

Sekcja 1

Statystyki dotyczące badań i rozwoju

1. Wykaz statystyk do sporządzenia (włączając ich podziały) jest przedstawiony poniżej.

▼B

Kod		Wszystkie sektory	Według sektora działalności				
			Sektor przedsiębiorstw	Sektor szkolnictwa wyższego	Sektor rządowy	Sektor podmiotów prywatnych zajmujących się działalnością niezarobkową	Uwagi
1.11	**Liczba pracowników B + R liczona wobec liczby pracowników (HC)**						
	Bez podziału	1.11.0.0	1.11.0.1	1.11.0.2	1.11.0.3	1.11.0.4	
	Według zatrudnienia i płci	1.11.1.0	1.11.1.1	1.11.1.2	1.11.1.3	1.11.1.4	Ewentualnie można podać podział według kwalifikacji i płci
	Według kwalifikacji i płci	1.11.2.0	1.11.2.1	1.11.2.2	1.11.2.3	1.11.2.4	Ewentualnie można podać podział według zatrudnienia i płci
	Według działalności gospodarczej (►M1 NACE Rev. 2 ◄)		1.11.3.1				
	Według głównej dziedziny nauki i płci			1.11.4.2	1.11.4.3		Cztery razy w roku
	Według regionu (NUTS 2)	1.11.5.0	1.11.5.1	1.11.5.2	1.11.5.3	1.11.5.4	
	Według regionu (NUTS 2) i płci	1.11.6.0	1.11.6.1	1.11.6.2	1.11.6.3	1.11.6.4	Nieobowiązkowe
	Według działalności gospodarczej (►M1 NACE Rev. 2 ◄) i płci		1.11.7.1				Cztery razy w roku
1.12	**Liczba naukowców liczona wobec liczby pracowników (HC)**						
	Bez podziału	1.12.0.0	1.12.0.1	1.12.0.2	1.12.0.3	1.12.0.4	
	Według zatrudnienia i płci	1.12.1.0	1.12.1.1	1.12.1.2	1.12.1.3	1.12.1.4	
	Według kwalifikacji i płci	1.12.2.0	1.12.2.1	1.12.2.2	1.12.2.3	1.12.2.4	Nieobowiązkowe

▼B

Kod		Wszystkie sektory	Według sektora działalności				
			Sektor przedsiębiorstw	Sektor szkolnictwa wyższego	Sektor rządowy	Sektor podmiotów prywatnych zajmujących się działalnością niezarobkową	Uwagi
	Według działalności gospodarczej (►M1 NACE Rev. 2 ◄)		1.12.3.1				Cztery razy w roku
	Według głównej dziedziny nauki i płci			1.12.4.2	1.12.4.3		Cztery razy w roku
	Według regionu (NUTS 2)	1.12.5.0	1.12.5.1	1.12.5.2	1.12.5.3	1.12.5.4	
	Według regionu (NUTS 2) i płci	1.12.6.0	1.12.6.1	1.12.6.2	1.12.6.3	1.12.6.4	Nieobowiązkowe
	Według grup wiekowych i płci			1.12.7.2	1.12.7.3		Nieobowiązkowe
	Według obywatelstwa i płci			1.12.8.2	1.12.8.3		Nieobowiązkowe
1.13	**Liczba pracowników B + R w przeliczeniu na pełny etat (FTE)**						
	Bez podziału	1.13.0.0	1.13.0.1	1.13.0.2	1.13.0.3	1.13.0.4	Corocznie
	Według zatrudnienia	1.13.1.0	1.13.1.1	1.13.1.2	1.13.1.3	1.13.1.4	Ewentualnie można podać podział według kwalifikacji
	Według kwalifikacji	1.13.2.0	1.13.2.1	1.13.2.2	1.13.2.3	1.13.2.4	Ewentualnie można podać podział według zatrudnienia
	Według działalności gospodarczej (►M1 NACE Rev. 2 ◄)		1.13.3.1				
	Według głównej dziedziny nauki i płci			1.13.4.2	1.13.4.3		Nieobowiązkowe
	Według regionu (NUTS 2)	1.13.5.0	1.13.5.1	1.13.5.2	1.13.5.3	1.13.5.4	

▼B

Kod		Wszystkie sektory	Według sektora działalności				
			Sektor przedsiębiorstw	Sektor szkolnictwa wyższego	Sektor rządowy	Sektor podmiotów prywatnych zajmujących się działalnością niezarobkową	Uwagi
	Według klasy wielkości		1.13.6.1				Nieobowiązkowe dla klas wielkości równych 0 oraz od jednego do dziewięciu pracowników
1.14	**Liczba naukowców w przeliczeniu na pełny etat (FTE)**						
	Bez podziału	1.14.0.0	1.14.0.1	1.14.0.2	1.14.0.3	1.14.0.4	Corocznie
	Według płci	1.14.1.0	1.14.1.1	1.14.1.2	1.14.1.3	1.14.1.4	Nieobowiązkowe
	Według kwalifikacji	1.14.2.0	1.14.2.1	1.14.2.2	1.14.2.3	1.14.2.4	Nieobowiązkowe
	Według działalności gospodarczej (►M1 NACE Rev. 2 ◄)		1.14.3.1				
	Według głównej dziedziny nauki i płci			1.14.4.2	1.14.4.3		Nieobowiązkowe
	Według regionu (NUTS 2)	1.14.5.0	1.14.5.1	1.14.5.2	1.14.5.3	1.14.5.4	
	Według regionu (NUTS 2) i płci	1.14.6.0	1.14.6.1	1.14.6.2	1.14.6.3	1.14.6.4	Nieobowiązkowe
	Według klasyfikacji wielkości		1.14.7.1				Nieobowiązkowe dla klas wielkości równych 0 oraz od jednego do dziewięciu pracowników
1.20	**Wydatki wewnętrzne na B + R**						
	Bez podziału	1.20.0.0	1.20.0.1	1.20.0.2	1.20.0.3	1.20.0.4	Corocznie
	Według źródła funduszy	1.20.1.0	1.20.1.1	1.20.1.2	1.20.1.3	1.20.1.4	
	Według wydatków cywilnych/wojskowych	1. 20.2.0					Nieobowiązkowe

▼B

Kod		Wszystkie sektory	Według sektora działalności				
			Sektor przedsiębiorstw	Sektor szkolnictwa wyższego	Sektor rządowy	Sektor podmiotów prywatnych zajmujących się działalnością niezarobkową	Uwagi
	Według rodzaju B + R	1.20.3.0	1.20.3.1	1.20.3.2	1.20.3.3	1.20.3.4	Nieobowiązkowe
	Według rodzaju kosztów	1.20.4.0	1.20.4.1	1.20.4.2	1.20.4.3	1.20.4.4	
	Według działalności gospodarczej (►M1 NACE Rev. 2 ◄)		1.20.5.1				
	Według klasyfikacji wielkości		1.20.6.1				Nieobowiązkowe dla klas wielkości równych 0 oraz od jednego do dziewięciu pracowników
	Według źródła funduszy i klasyfikacji wielkości		1.20.7.1				
	Według głównej dziedziny nauki			1.20.8.2	1.20.8.3		Nieobowiązkowe
	Według celów społeczno-ekonomicznych (SEO)				1.20.9.3		Nieobowiązkowe
	Według regionu (NUTS 2)	1.20.10.0	1.20.10.01	1.20.10.2	1.20.10.3	1.20.10.4	

▼B

2. Wszystkie zmienne są wykazywane raz na dwa lata, z wyjątkiem tych, co do których stwierdzono różną częstotliwość (corocznie lub cztery razy w roku) w tabelach pkt 1.

3. Pierwszym rokiem referencyjnym, dla którego sporządza się statystyki wymienione w pkt 1 jest rok kalendarzowy 2003.

W zakresie, w jakim krajowe systemy statystyczne wymagają znaczących dostosowań, Komisja może przyznać Państwom Członkowskim odstępstwa odnoszące się do statystyk sporządzanych dla pierwszego roku referencyjnego. W bardzo wyjątkowych przypadkach ten okres odstępstw może być przedłużony dla regionalnych podziałów zmiennych 1.11, 1.12, 1.13, 1.14 i 1.20.

4. Wyniki przekazuje się w ciągu 18 miesięcy począwszy od końca roku kalendarzowego okresu referencyjnego. Ponadto wstępne wyniki dla zmiennych o częstotliwości rocznej przekazuje się w okresie 10 miesięcy od zakończenia roku kalendarzowego okresu referencyjnego.

5. Przedstawienie wyników

5.1. Wyniki statystyk według zatrudnienia ujmuje się w podziale na „naukowców”, „techników/personel równoważny” i „inny personel pomocniczy”.

5.2. Wyniki statystyk według kwalifikacji ujmuje się w podziale na „posiadacze tytułu doktora (ISCED 6)”, „inne stopnie uniwersyteckie oraz inne dyplomy trzeciego stopnia (ISCED 5A i 5B)” i „inne kwalifikacje”.

5.3. Wyniki statystyk według głównej dziedziny nauki ujmuje się w podziale na „nauki przyrodnicze”, „inżynieria i technika”, „nauki medyczne”, „nauki rolnicze”, „nauki społeczne” i „nauki humanistyczne”.

5.4. Wyniki statystyk według klasy wielkości ujmuje się w podziale na następujące klasy wielkości: „0 pracowników”, „od jednego do dziewięciu pracowników”, „od 10 do 49 pracowników”, „od 50 do 249 pracowników”, „od 250 do 499 pracowników”, „500 i więcej pracowników”.

5.5. Wyniki statystyk według źródła finansowania ujmuje się w podziale na „sektor przedsiębiorstw”, „sektor rządowy”, „sektor podmiotów prywatnych zajmujących się działalnością niezarobkową”, „sektor szkolnictwa wyższego” i „zagraniczne”.

5.6. Wyniki statystyk według rodzaju B + R ujmuje się w podziale na „badania podstawowe”, „badania stosowane” i „rozwój doświadczeń”.

5.7. Wyniki statystyk według rodzaju kosztów ujmuje się w podziale na „koszty bieżące (koszty pracy i inne koszty)” oraz „wydatki kapitałowe”.

5.8. Wyniki statystyk według celów społeczno – ekonomicznych (SEO) ujmuje się w podziale zgodnie z nomenklaturą analizy i porównań programów i budżetu naukowego (NABS) na poziomie rozdziału.

5.9 Wyniki statystyk według grupy wiekowej ujmuje się w podziale na następujące grupy wiekowe (w latach życia): „do 25 roku życia”, „od 25 do 34 roku życia”, „od 35 do 44 roku życia”, „od 45 do 54 roku życia”, „od 55 do 64 roku życia”, „65 i więcej lat”.

5.10. Wyniki statystyk według obywatelstwa ujmuje się w podziale na następujące kategorie: „obywatelstwo krajowe”, „obywatelstwo innych Państw Członkowskich UE”, „obywatelstwo innych krajów europejskich”, „obywatelstwo Ameryki Północnej”, „obywatelstwo Ameryki Środkowej i Południowej”; „obywatelstwo Azji”, „obywatelstwo Afryki”, „inne obywatelstwo”.

▼M1

5.11. Wyniki statystyk według działalności gospodarczej (NACE Rev. 2) ujmuje się w podziale na następujące działy, grupy, klasyfikacje i agregaty NACE Rev. 2:

▼M1

„01, 02, 03”, „05, 06, 07, 08, 09”, „10 do 33”, „10, 11, 12”, „10, 11”, „12”, „13, 14, 15”, „13”, „14”, „15”, „16, 17, 18”, „16”, „17”, „18”, „19”, „20”, „21”, „22”, „23”, „24”, „25, 26, 27, 28, 29, 30”, „25”, „25.40”, „26”, „26.1”, „26.2”, „26.3”, „26.4”, „26.5”, „26.6”, „26.7”, „27”, „28”, „29”, „30”, „30.1”, „30.2”, „30.3”, „30.4”, „31”, „32”, „32.50”, „33”, „35, 36”, „37, 38, 39”, „41, 42, 43”, „45, 46, 47”, „49, 50, 51, 52, 53”, „55, 56”, „58, 59, 60, 61, 62, 63”, „61”, „62”, „63”, „64, 65, 66”, „68”, „69, 70, 71, 72, 73, 74, 75”, „72”, „77, 78, 79, 80, 81, 82”, „84, 85”, „86”, „87, 88”, „90, 91, 92, 93”, „94, 95, 96, 97, 98, 99”, „01 do 99”.

▼B

6. Koncepcje i definicje odnoszące się do statystyk określonych w niniejszej sekcji są ustalone w podręczniku metodologicznym Frascati manual.

7. Na zasadzie dobrowolności Komisja i/lub Państwa Członkowskie podejmą badania pilotażowe, w szczególności dotyczące następujących tematów:

   a) dalszych podziałów ilości naukowców liczonej wobec liczby pracowników w sektorze przedsiębiorstw;

   b) liczby spółek wydzielonych lub podobnych wskaźników produkcji wygenerowanej przez naukowców w sektorze szkolnictwa wyższego;

   c) dalszych podziałów kategorii „zagraniczne źródło funduszy” (wymienionej według ppkt 5.5) na „przedsiębiorstwa zagraniczne”, „inne rządy narodowe”, „prywatne organizacje prowadzące działalność niezarobkową”, „szkolnictwo wyższe”, „Komisja Europejska”, „organizacje międzynarodowe”, „inne”;

   d) wskaźniki dotyczące globalizacji B + R.

Sekcja 2

Statystyki dotyczące środków budżetowych lub nakładów asygnowanych przez rząd na działalność badawczo-rozwojową (GBOARD)

1. Sporządza się następujące statystyki:

Kod	Tytuł
21.0	Środki na B + R asygnowane przez rząd w budżecie tymczasowym (zatwierdzone przez Parlament na początku roku budżetowego)
21.1	Środki na B + R asygnowane przez rząd w budżecie końcowym (budżet zrewidowany zatwierdzony podczas roku budżetowego)

2. Wszystkie zmienne wykazuje się corocznie.

3. Pierwszym rokiem referencyjnym, dla którego sporządza się statystyki jest rok kalendarzowy 2004. W zakresie, w jakim krajowe systemy statystyczne wymagają głównych dostosowań, Komisja może przyznać Państwom Członkowskim odstępstwa odnoszące się do statystyk sporządzanych dla pierwszego roku referencyjnego.

4. Wyniki przekazuje się w ciągu sześciu miesięcy począwszy od końca roku kalendarzowego okresu referencyjnego dla zmiennej 21.0 (włączając wszystkie podziały) oraz w ciągu 12 miesięcy dla zmiennej 21.1 (włączając wszystkie podziały). Przekazanie wyników dla zmiennej 21.1 zgodnie z nomenklaturą analizy i porównań programów i budżetu naukowego (NABS) na poziomie podrozdziału jest niebowiązkowe.

5. **Przedstawienie wyników**

   5.1. Wyniki statystyk sporządzanych dla zmiennych 21.0 i 21.1 ujmuje się w podziale zgodnie z nomenklaturą analizy i porównań programów i budżetu naukowego (NABS) na poziomie rozdziału.

▼B

5.2. Wyniki statystyk sporządzanych dla zmiennych 21.1 ujmuje się w podziale zgodnie z nomenklaturą analizy i porównań programów i budżetu naukowego (NABS) na poziomie podrozdziału.

6. Koncepcje i definicje odnoszące się do statystyk określonych w niniejszej sekcji są ustanowione w podręczniku metodologicznym Frascati manual.

Sekcja 3

Inne statystyki dotyczące *nauki* i techniki

Praca związana z innymi dziedzinami statystyk dotyczących nauki i techniki odnosi się w szczególności do następujących dziedzin:

a) statystyki dotyczące zasobów ludzkich dla nauki i techniki (włączając w to statystyki odnośnie do płci i mobilności) (HRST): rozwinięcie i wdrożenie pełnych ram dla statystyk dotyczących HRST głównie poprzez lepsze wykorzystanie istniejących krajowych i międzynarodowych źródeł danych (również w ramach europejskiego systemu statystycznego). Szczególną uwagę należy poświęcić aspektom płci;

b) statystyki dotyczące patentów: rozwinięcie i wdrożenie pełnych ram dla statystyk dotyczących patentów poprzez regularne opracowywanie międzynarodowych i krajowych statystyk patentowych oraz wskaźników opartych na informacjach dostępnych w krajowych i międzynarodowych urzędach patentowych;

c) statystyki dotyczące sektorów przemysłu zaawansowanej technologii oraz usług opartych na wiedzy: Rozwinięcie i wdrożenie pełnych ram dla statystyk dotyczących sektorów przemysłu odznaczających się zaawansowaną technologią oraz usług opartych na wiedzy, głównie poprzez lepsze wykorzystanie istniejących krajowych i międzynarodowych źródeł danych (również w ramach europejskiego systemu statystycznego). Praca ta obejmuje również identyfikację i klasyfikację działań i produktów, pomiar dokonań gospodarczych tych działań i ich wkład w dokonania całej gospodarki;

d) inne statystyki dotyczące nauki i techniki: Dodatkowe prace rozwojowe i wdrażające związane są, między innymi, ze statystykami dotyczącymi biotechnologii, nanotechnologii, technologicznego bilansu płatniczego, dalszymi podziałami istniejących statystyk na klasy wielkości i inne dziedziny.

Dla dziedzin wymienionych w niniejszej sekcji, niezbędne dane uzyskiwać się będzie w większości poprzez istniejące statystyczne i inne źródła danych (np. w dziedzinie statystyk społecznych lub gospodarczych).